

ДО

Висшия съдебен съвет

КОПИЕ ДО

Висшия адвокатски съвет

Гражданския съвет към ВСС

СТ А Н О В И Щ Е

ОТ

СНЦОП "ОБЕДИНЕНИЕ НА СВОБОДНИТЕ АДВОКАТИ" („ОСА“),
ЕИК 205846611, седалище и адрес: гр. София, бул. "В.Левски"
№ 38, ет. 2, представлявано от Председателя адв. ЕМИЛ А.
ГЕОРГИЕВ

ОТНОСНО

Проблемите и предизвикателствата породени от
надграждането и оптимизацията на Единния портал за
електронно правосъдие на Република България

Уважаеми членове на Висшия съдебен съвет,

Уважаеми членове на Висшия адвокатски съвет,

Уважаеми членове на Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет,

В периода от 24.03.2023 г. до 26.03.2023 г. беше извършено надграждане и оптимизация на Единния портал за електронно правосъдие („ЕПЕП“ или „Портала“) в изпълнение на проект „Оптимизиране на Единния портал за електронно правосъдие за създаване на условия за повишаване достъпа на граждани и юридически лица до е-правосъдие“.

Основната заложена цел в проекта бе създаване на условия за повишаване достъпа на граждани и юридически лица до е-Правосъдие. Новата версия на ЕПЕП частично доведе до постигане на тази цел, но в по-голяма степен промените в Портала доведоха именно до обратния ефект - затрудняване на работата адвокатите, които са най-голямата група потребители на ЕПЕП. Причините за това са свързани с премахването на функционалности, които бяха налични в предходната версия на Портала, както и поради наличие на нови функционалности, които обаче не работят напълно или частично.

На 28.03.2023 г. колегите адв. Гургана Върбанова и адв. Юлиан Дацев изпратиха сигнал до ВСС и ВАДС във връзка с оптимизация на Единен портал за електронно правосъдие, към който сигнал СНЦОП "ОБЕДИНЕНИЕ НА СВОБОДНИТЕ АДВОКАТИ" се солидаризира и подкрепя. Сигналят на колегите може да бъде намерен на следния електронен адрес:

https://drive.google.com/file/d/1gC6Rc_VzKI9D4A5V8t_8jjlB95BTpFze/view?fbclid=IwAR3j8PkSXA7kDcqRVdRboNuEYz-wl8tXKIOHBBSX9N3XTUsKxhEWAZiblws

Целта на настоящото становище е да надгради сигнала като предостави на Вашето внимание допълнителни проблеми и предизвикателства, с които се сблъскват адвокатите - най-голямата група потребители на ЕПЕП.

1. На първо място, в действащия до 23.03.2024 г. ЕПЕП беше налице възможност за достъп с потребителско име и парола. Публикуваната Техническа спецификация - неразделна част от последната доработка на ЕПЕП, която е достъпна на адрес: <https://app.eop.bg/today/181958?fbclid=IwAR3HC87y3noz-4zFffe7Q8DWKEgPjSJWwQJCOyrzsPOBApmKribmG2cqOFY/>

предвижда следното:

„- 2.2.5. За потребителите на портала да се спазва принципа на ползване на достъп до различни и независими информационни системи с едно ПОТРЕБИТЕЛСКО ИМЕ И ПАРОЛА /single sign-on/. Паролите трябва да бъдат съхранявани в криптиран вид. Оптимизираният портал трябва да притежава гъвкава възможност за настройка на сложността на използваните пароли (дължина, съдържание на букви, цифри, символи и др.), чрез политики за сигурност.

- 2.2.1. Порталът трябва да бъде оптимизиран при спазване на следните изисквания за сигурност:

(1) Оптимизираният портал трябва да бъде защитен от неоторизиран достъп като поддържа различни нива на достъп и оторизация на потребители, чрез ПОТРЕБИТЕЛСКО ИМЕ И ПАРОЛА.“

Техническата спецификация е публикувана в Портала за електронни обществени поръчки и на нейна база е сключен договора за изработка между ВСС, в качеството му на възложител, и „Информационно обслужване“ АД в качеството му на изпълнител. **Техническата спецификация и договорът предвиждат единствено при подаване на документи по електронен път да се изисква наличието на квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП), но не е предвидено КУКЕП да е изискване за достъп до самия Портал.**

В завършения вариант на ЕПЕП е видно, че единствената възможна опция за достъп е чрез квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП), т.е. не съществува възможност за достъп чрез потребителско име и парола. В този смисъл реализираният проект не отговаря на предвиденото в техническата спецификация и на условията на договора между възложителя и изпълнителя. Не става ясно дали изискванията на заданието са били изменени законно пост фактум и какво е породило необходимостта от такива изменения. Освен това адвокатската общност не е била информирана за факта, че достъпът до ЕПЕП ще бъде ограничен като възможността за вход с потребителско име и парола ще бъде премахната. Освен това не са налице алтернативни възможности за достъп

като достъп с облачен / мобилен КЕП, ПИК на НОИ, ПИК на НАП или друго средство за електронна автентикация.

Ограничаването на достъпа до ЕПЕП само чрез КУКЕП, дори когато потребителят иска само да направи справка или да прегледа налични документи, затруднява неговото използване, защото автоматично се ограничава достъпа от устройства различни от настолни компютри и лаптопи, които единствено могат да се свържат с КУКЕП, който се съхранява на флаш устройство. В този случай Порталът не може да бъде използван от мобилно устройство или таблет. Адвокатската работа се характеризира с динамика и адвокатът често е в движение, което изисква същият да има възможност за достъп до ЕПЕП по всяко време и чрез всяко електронно устройство, което именно би отговаряло на поставената с проекта цел за оптимизиране на ЕПЕП.

В този смисъл следва да се осигури възможност за достъп до портала както чрез потребителско име и парола, така и чрез КУКЕП, съответно чрез облачен / мобилен КЕП, ПИК на НОИ и ПИК на НАП по примера на Търговския регистър и Портала за Сигурно електронно връчване.

2. При работата с Портала от страна на адвокатите се открояват и други проблеми, пропуски и предизвикателства, за които сигнализираме и настояваме за тяхното отстраняване в най-кратки срокове:

- Голям брой адвокати все още нямат достъп до ЕПЕП поради разнородни причини. При една част от тях е необходимо да бъде извършена нова регистрация, въпреки че същите вече имат регистрация в предходната версия, което води до загуба на достъп до дела, до които същите вече са имали достъп в предходната версия на ЕПЕП. При други адвокати причините за липса на достъп са свързани с това, че ЕПЕП не е съвместим с някои КУКЕП в зависимост от доставчика или самия вид на КУКЕП, например КУКЕП на ФЛ - свободна професия, при който липсва ЕГН, но е налице ЕИК. Следва „Информационно обслужване“ АД да предприеме необходимите действия, за да осигури възможност за достъп на всички потребители до ЕПЕП.
- Дела, до които адвокати имаха достъп в старата версия на Портала, получен след подаване на съответното заявление, не са видими в текущата версия на ЕПЕП в секцията „Моите дела“. Следва да бъде извършена служебна проверка от страна на „Информационно обслужване“ АД дали потребителите имат достъп до всички дела, до които са имали достъп и в предходната версия на ЕПЕП, както и да се предприемат необходимите действия за отстраняване на този проблем и да не се допуска възможност да липсва достъп до дело, до което такъв е разрешен от съответния съдия. Също така, по много дела, до които адвокати имат достъп, в надградената версия на ЕПЕП липсва достъп до книжа и материали, до които адвокатите са имали достъп в предходната версия на Портала. Следва да се има

предвид, че т. нар. „надграждане“ на ЕПЕП не бе предшествано от предупреждение към адвокатите, че има риск да загубят достъпа си до достъпните им в предходната версия на ЕПЕП документи, поради което да ги свалят локално.

- По много голям брой дела липсват приложени документи в електронен формат, като например сканирани входящи документи, изпратени от страните, постановени съдебни актове, предадени заключения на вещи лица и документи, изпратени от трети страни или представени в осз. Налице са множество записи на електронни дела в ЕПЕП с нулево съдържание /напр. електронни дела на СРС и СГС/, по които не е достъпен в електронен формат нито един акт /отсъстват съдебните актове - решения, определения, разпореждания, протоколите от осз, заявленията на страните и техните приложения, писмените доказателства и заявления, представени в осз, заключенията на вещите лица, подадените жалби и др. основни документи/. Понастоящем някои административни съдилища /напр. Административен съд София област/ все още не предоставят достъп до електронни дела в ЕПЕП, поради което логично възниква въпросът дали техните информационни системи са интегрирани с ЕПЕП. Следва да бъде извършена служебна проверка от страна както на ВСС, така и на „Информационно обслужване“ АД каква е причината за непредоставянето на достъп до електронни дела въпреки подадено заявление в определени съдилища /най-често СРС, СГС, АССГ, АССО/, за некомплектването на електронните дела в ЕПЕП и за несъответствието между делата, качени в ЕИСС и в ЕПЕП, а така също дали по всички електронни дела в ЕПЕП присъстват и са видими за потребителите всички документи и постановени актове, които се съхраняват в хартиените досиета на делата, като се предприемат необходимите действия за отстраняване на този проблем, за да не се допуска оттук насетне отсъствие на документи по делата в ЕПЕП и разминаване между обема и съдържанието на създаденото електронно дело в ЕИСС и електронното дело в ЕПЕП, достъпно и видимо от потребителите - адвокати.
- При всички дела секция „Призовки“ е празна, т.е. по никое дело не са качени връчени съобщения и призовки. Следва да бъдат предприети необходимите действия спрямо съдебните служители, за да може тази информация също да бъде налична в ЕПЕП, т.е. сканираните призовки и съобщения да са налични по делата в ЕПЕП.
- Не е предвидена възможност за известяване на адвоката (по електронна поща или SMS) при движение по дело, до което има достъп, примерно при постановен съдебен акт или депозиран отговор на искова молба. Такава възможност е налице в Портала за сигурно електронно връчване - при получаване на съобщение в портала потребителят се известява чрез електронно съобщение и SMS за това. В

Association of Independent Advocates, UIC: 205846611

Tel. +359 887 678 190; E -mail: info@osabg.org; Web: <http://www.osabg.org>
Floor 2 at 38 Vassil Levski Blvd., Sofia, 1142

този смисъл следва да бъде предвидено известяване при качване на документ по дело, до което адвокатът има предоставен достъп.

- Не е възможно подаването на документи към съдилищата чрез ЕПЕП. Бутонът „Избери съд“ не работи – нито падащото меню, нито полето за ръчно изписване. Освен това се появява съобщение, което гласи следното:
„ВАЖНО: С подаването на този документ се съгласявам, че мога да бъда известяван(а) през ЕПЕП за съобщения и призовки в хода на делото.“; но от друга страна липсва съобщение, което да указва предвидената в чл. 38а, ал. 4 ГПК възможност за оттегляне на това съгласие. В този смисъл следва да бъде също упоменато, че това конклюдентно дадено съгласие може да бъде оттеглено във всеки един момент без това да влияе на редовността на извършеното действие.
- Възможността за търсене на дела в ЕПЕП е ограничена, като липсва опция за търсене по ЕГН, ЕИК, име на ФЛ / наименование на ЮЛ, каквато възможност обаче съществува в ЕИСС и се използва от българските съдии. Бутонът за търсене на дело по номер на свързано дело също не функционира. Намираме за крайно наложително да бъде разширена възможността за търсене на дело по всяко едно от наличните полета – ЕГН, ЕИК и/или име на ФЛ / наименование на ЮЛ – ищец или ответник, а така също по номер на свързано дело. Старата версия на ЕПЕП предоставяше опция за филтриране на делата по име на страна, докато новата версия отнема тази функционалност и на практика лишава адвокатите от възможността да проследят дали са образувани дела със страна /ищец или ответник/ техния доверител. Препоръчваме да се възстанови отнетата възможност за филтриране на делата по множество критерии съобразно всички зададени полета, в това число: съд, номер на дело, номер на свързано дело, име на ищец, име на ответник, ЕГН или ЕИК на страна.
- Опцията за подаване на заявление за електронен достъп до дело в ЕПЕП чрез самия портал не функционира, макар и да е предвидена такава възможност. Следва да бъде разработена възможността за подаване на заявления по електронен път до всички съдилища /както първоначални, с които се инициират производства, в това число иски молби, жалби срещу актове на ЧСИ и срещу административни актове, заявления за издаване на заповеди за изпълнения и т.н., така и по вече образувани дела/, като прилагането на придружаващи писмени документи да бъде само факултативна опция, но не и задължително условие за подаване на основното заявление по електронен път.
- Опцията за извършване на плащания чрез ЕПЕП /на държавни такси, депозити за вещи лица, пр./ не функционира.
- Опцията за проследяване на свързани дела не функционира. Към настоящия момент ЕПЕП не предоставя възможност да се откриват и проследяват свързани дела – напр. при първоначално предоставен достъп до първоинстанционно дело ЕПЕП не съдържа никаква информация относно номера на свързаното дело,

образувано пред по-горестоящата инстанция по подадена жалба срещу първоинстанционното решение или срещу определение /по въззивна, касационна, частна жалба/. Следва да бъде предвидена възможност както за проследяване номерата на свързаните дела, така и облекчен ред за заявяване по електронен път и предоставяне на електронен достъп до свързаните дела, в случай на предоставен първоначален достъп до делото на адвоката - процесуален представител на страна.

- Следва да бъде предоставена възможност на адвокатите и на адвокатските дружества да подават заявления изцяло по електронен път за предоставяне на достъп до системата на ЕПЕП - както за създаване на профил, така и за последващо редактиране и допълване на информацията във вече създадените профили на адвокат или адвокатско дружество в ЕПЕП, а така също за подаване на заявления изцяло по електронен път чрез ЕПЕП за предоставяне на достъп по конкретно електронно дело, без значение вида и местоположението на компетентния съд.
- Не е осигурена възможност за достъп до портала от страна на адвокатски сътрудници, макар съгласно ЗАдв назначените по трудов договор от адвокатите и адвокатските дружества сътрудници имат право на достъп до досиетата на делата и преписките, образувани от органите на съдебната власт и административните органи, по които техните работодатели са упълномощени да представляват интересите на клиентите си. В този смисъл следва да се осигури възможност за достъп до ЕПЕП и на адвокатските сътрудници
- Не е налице синхронизация между Календара с предстоящи заседания в ЕПЕП и Google Calendar или с базиран на отворения формат iCalendar електронен календар.
- Не функционира опцията за отбелязване, но и за последващо редактиране, на вече въведени отсъствия /периоди на почивки или временна неработоспособност/ на адвокатите.
- Препоръчваме разработване на допълнителни функционалности в секцията „Работен плот на ЕПЕП“, чрез които да се предостави възможност на потребителя да добавя проследима информация по свой избор, напр. всички дела с насрочени ОСЗ, делата, по които се чака постановяване на решение, делата с постановени съдебни решения /обжалвани, влезли в сила/ и пр.
- Съгласно чл. 31, ал. 1 ЗАдв адвокатът и трайно установеният адвокат от Европейския съюз имат свободен достъп и могат да правят справки по дела, да получават копия от книжа и сведения с предимство в съда, органите на досъдебното производство, административните органи и други служби в страната и навсякъде, където е необходимо, само въз основа на качеството си на адвокат

или на адвокат от Европейския съюз, което удостоверяват чрез представяне на карта, издадена от Висшия адвокатски съвет.

ЕПЕП частично осигурява предвидената в чл. 31, ал. 1 ЗАдв възможност, но в Портала по делата, по които адвокатът не е процесуален представител на страната, са видими само актовете, които са постановени от съда, но не е и инициращите документи, т.е. документите, депозираните от страните по делото, както и документи от трети лица. В този смисъл следва да осигури възможност за достъп до делата, която напълно да отговаря на изискванията на чл. 31, ал. 1 ЗАдв като са видими всички документи по съответното дело.

Сума сумарум, считаме, че извършеното надграждане, макар да внася някои полезни новоъведения, в по-голямата си част се явява отстъпление от предоставян до надграждането набор от услугите, като при последното изобщо не са адресирани посочени в настоящото становище отдавна известни проблеми на работата с ЕПЕП.

СНЦОП „ОБЕДИНЕНИЕ НА СВОБОДНИТЕ АДВОКАТИ“ отново изразява своята готовност да съдейства на ВСС и ВАДС за решаването на гореспоменатите проблеми. Нашето сдружение е надежден партньор на органите на съдебната власт за постигане на общите цели - по-качествено правосъдие, както и осигуряване на по-лесен достъп на гражданите и юридическите лица до такава.

гр. София

адв. Емил А. Георгиев

06.04.2023 г.